

प्रधानमंत्री स्किलिंग अँड एम्प्लॉयबिलिटी
ट्रान्सफॉर्मेशन थ्रु अपग्रेडेड आय.टी.आय.
(PM-SETU) या केंद्र शासनाच्या योजनेची
राज्यामध्ये अंमलबजावणी करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग,
शासन निर्णय, क्र. आयटीआय-२०२५/प्र.क्र.२७०/ ई.कॉम.१४९३५४३/व्यशि-३
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दि. २० फेब्रुवारी, २०२६

- संदर्भ :** (१) केंद्र शासन, कौशल्य विकास व उद्योजकता मंत्रालयाने PM SETU योजनेसंदर्भात
जाहीर केलेल्या मार्गदर्शक सूचना/निर्देश.
(२) कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभागाचा शासन निर्णय,
क्र.आयटीआय-२०२५/प्र.क्र.२३९/ई.कॉम.१३८५९५३/व्यशि-३, दि.२८.१०.२०२५.

प्रस्तावना:-

मा. पंतप्रधान महोदयांनी दि. ४ ऑक्टोबर २०२५ रोजी विज्ञान भवन, नवी दिल्ली येथे "प्रधानमंत्री स्किलिंग अँड एम्प्लॉयबिलिटी ट्रान्सफॉर्मेशन थ्रु अपग्रेडेड ITIS (PM-SETU)" या योजनेचा शुभारंभ केला आहे. सदर योजना देशातील कौशल्य विकास क्षेत्रात परिवर्तन घडविणाऱ्या ऐतिहासिक उपक्रमांपैकी एक आहे. यामध्ये देशभरातील १००० शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांच्या (ITIs) उन्नतीसाठी हब-एँड-स्पोक (Hub-and-Spoke) मॉडेल तयार करण्यात येणार आहे. ही योजना "विकसित भारत" हा दृष्टीकोन पूर्ण करण्यासाठी तसेच भारतातील व्यावसायिक शिक्षण व कौशल्य विकास संस्थांच्या बळकटीकरणासाठी एक महत्वाचा टप्पा ठरणार आहे.

महाराष्ट्र हे देशातील औद्योगिकदृष्ट्या प्रगत राज्य असून, राज्यामध्ये औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांचे (ITI) विस्तृत जाळे निर्माण केलेले आहे, जे स्थानिक तसेच राष्ट्रीय विकासात महत्वाची भूमिका बजावत आहे. राज्यात सध्या ४१९ शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था आहेत. ह्या संस्था सर्व प्रकारच्या उत्पादन व सेवा क्षेत्रांसाठीच्या प्रशिक्षणाकरीता विविध अभ्यासक्रम उपलब्ध करून देत आहेत.

सदरची PM-SETU ही केंद्र पुरस्कृत योजना देशभरातील शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांचे उन्नतीकरण करून त्यांना आधुनिक, उद्योगाभिमुख व रोजगारक्षम कौशल्य संस्थांमध्ये रूपांतरीत करण्याच्या उद्देशाने जाहीर केली आहे. सदर योजना राज्यात प्रभावीपणे राबविण्याच्या अनुषंगाने मा.राज्य मंत्रिमंडळाच्या दि.२७.१.२०२६ च्या बैठकीत विचारविनिमय करून घेतलेल्या निर्णयानुसार सदरची योजना राज्यात लागू करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :

"प्रधानमंत्री स्किलिंग अँड एम्प्लॉयबिलिटी ट्रान्सफॉर्मेशन थ्रू अपग्रेडेड ITIs (PM-SETU)" ही केंद्रीय योजना राज्यातील शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांचे (GITIs) उन्नतीकरण करण्यासाठी सदर योजनेची राज्यात अंमलबजावणी करण्याच्या अनुषंगाने पूढीलप्रमाणे मान्यता देण्यात येत आहे:-

- १) "प्रधानमंत्री स्किलिंग अँड एम्प्लॉयबिलिटी ट्रान्सफॉर्मेशन थ्रू अपग्रेडेड ITIs (PM-SETU)" ही केंद्रीय योजना राज्यातील शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांना लागू करण्यास/अंमलबजावणीस मान्यता देण्यात येत आहे.
- २) सदरहू योजनेतर्गत एका HUB ITI मध्ये सरासरी ४ Spoke ITIs असतील आणि सर्व श्रेणी सुधारित ITIs अत्याधुनिक पायाभूत सुविधा, यंत्रसामग्री आणि उपकरणांनी सुसज्ज करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
- ३) सदर योजनेची अंमलबजावणी ५ वर्षात टप्प्याटप्प्याने करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
- ४) उक्त योजनेचा मोठा आवाका आणि गुंतागुंत व्यवस्थापित करण्यासाठी, योजना टप्प्याटप्प्याने लागू केली जाईल. विशेष उद्देश वाहन (SPV) मॉडेल आणि अंमलबजावणी चौकटीची पडताळणी करण्यासाठी या प्रायोगिक तत्त्वावरील अंमलबजावणीतून मिळालेल्या ज्ञानाचा वापर करून मार्ग सुधारणा (course corrections) करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
- ५) सदर योजने संदर्भात केंद्र शासनाने जाहीर केलेल्या मार्गदर्शक सूचना/निर्देश किंवा यापूढे केंद्र शासनाकडून जाहीर करण्यात येणाऱ्या मार्गदर्शक सूचना/निर्देश लागू करण्यास मंजूरी देण्यात येत आहे.
- ६) सदर योजनेकरीता ५०% केंद्र शासन, ३३% राज्य शासन व १७ % उद्योग भागीदार या प्रमाणात निधी खर्च करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
- ७) केंद्र शासन राज्याचे जेवढे क्लस्टर मंजूर करेल त्यानुसार आर्थिक भार राज्य शासनावर पडणार आहे. त्यानुसार राज्यात १ क्लस्टर (१ हब आय.टी.आय. व ४ स्पोक आय.टी.आय.) करीता ५ वर्षाकरीता अंदाजित एकूण रु. २४१ कोटी एवढा खर्च येणार आहे. त्याकरीता केंद्र हिस्सा रु.११२ कोटी, राज्य हिस्सा रु. ९८ कोटी व उद्योग भागीदाराचा हिस्सा रु. ३१ कोटी इतका खर्च येणार आहे. त्यामूळे एका क्लस्टरमूळे राज्यावर अंदाजित ५ वर्षाकरीता येणाऱ्या रु.९८ कोटी (Unit Cost) येणाऱ्या खर्चास मान्यता देण्यात येत आहे. अशा प्रकारचे ३ क्लस्टरचे प्रस्ताव केंद्र शासनाकडे देण्यात आले आहेत.
- ८) सदरहू PM-SETU या योजनेतर्गत केंद्र शासनाने जाहीर केलेल्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार राज्य सुकाणू समितीचे संदर्भाधीन दि.२८.१०.२०२५ अन्वये करण्यात आलेले गठण तसेच केंद्र शासनाच्या सदरहू मार्गदर्शक सूचनांतर्गत कौशल्य, रोजगार, उद्योजता व नाविन्यता विभागामार्फत यापुर्वी देण्यात आलेल्या विविध प्रशासकीय मान्यतेच्या परवानगीस/पत्रांस मंजूरी देण्यात येत आहे.

२. सदरचा शासन निर्णय राज्य मंत्रिमंडळाच्या दि.२७ जानेवारी २०२६ रोजी झालेल्या बैठकीतील मान्यतेनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

३. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर प्रसिद्ध करण्यात आला असून त्यांचा संगणक संकेतांक २०२६०२२०१९३९४७५५०३ असा आहे. सदर शासन निर्णय डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(मुं. उ. भरोसे)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- (१) मा. राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मुंबई
- (२) मा. विरोधी पक्षनेता, विधानसभा/विधान परिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
- (३) सर्व मा. विधानसभा/विधान परिषद व संसद सदस्य,
- (४) मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- (५) मा. उप मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- (६) मा. मंत्री (कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- (७) मा. मुख्य सचिव यांचे सह सचिव, मुख्य सचिवांचे कार्यालय, मंत्रालय, मुंबई
- (८) अपर मुख्य सचिव (वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- (९) प्रधान सचिव (कामगार), उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- (१०) सचिव (उद्योग), उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- (११) अपर मुख्य सचिव, कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई
- (१२) संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
- (१३) प्रादेशिक संचालक, क्षेत्रीय कौशल विकास एवं उद्यमशीलता निदेशालय (RDSDE), चुनाभट्टी, सायन, मुंबई-४०० ०२२
- (१४) संचालक, वीरमाता जिजाबाई तंत्रज्ञान संस्था, माटुंगा, मुंबई (V.J.T.I.)
- (१५) प्राचार्य, सरदार पटेल कॉलेज ऑफ इंजिनियरिंग, मुंबई
- (१६) संचालक, दि फेडरेशन ऑफ इंडियन चेंबर ऑफ कॉमर्स अँड इंडस्ट्री (FICCI), वरली, मुंबई
- (१७) संचालक, कॉन्फेडरेशन ऑफ इंडियन इंडस्ट्री (CII), वरली, मुंबई
- (१८) सह सचिव/उप सचिव/वि.का.अ, कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई
- (१९) सर्व सह/उप संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण, प्रादेशिक कार्यालय, मुंबई/ नाशिक/ पुणे/ औरंगाबाद/अमरावती/नागपूर
- (२०) संबंधित जिल्हा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण अधिकारी, (व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालयामार्फत)
- (२१) निवड नस्ती (व्यशि-३), कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग, मंत्रालय, मुंबई.